

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 11.

Mercuri 15. Martie

1861.

Ioane Munteanu.

Bei usiu 5 Martie 1861.

Din lips'a datelor pentru descrierea vietiei amu intardiétu pana acuma cu insciintiarea mórtei multu onorandului D. Ioane Munteanu fostulu órecandu parochu gr. catolicu in Sarcau intrevenite in 25. Dec. an. trecutú; inse si acuma totu din lips'a datelor scimu despre densulu numai atat'a, cumca in Domnulu repausatulu preotu a fungatu in mai multe parochii ale diecesei gr. c. de Oradea mare cá pastoriu sufletescu purtandu grigía cu vigilantia neadormita de fericirea spirituala a fostiloru sei poporeni credintiosi, éra in an. scolasticu 1857/8 fú chiamatu prin maritulu ordinariatu gr. c. Oradanu la catedr'a profesoralá a limbei romane in gimnasiulu romanu de Bei-usiu, de unde dupa decursulu unui anu scolasticu din caus'a sanetatei debilitate fú silitu a se retrage éراس in parochi'a s'a. Tóta viati'a repausatului se póte socoti cá o tragedia plina de scene infforatórie, in care elu jucá rol'a cea mai insemnata. Inse pe lunga tóte nevoile, cu care a avutu in viétia a se luptá a aretatu o taria de spiritu neclatita, si unu zelu alu amorei nationale spre ori ce, ce esce bunu si frumosu, dela care nici celea mai critice circustari nu l'au potutu alu instrainá. Plecarea lui spre sciintie si cultur'a intiesualá de densulu prin decursulu tempului castigata destulu o vedescu scriptele lui din tempu in tempu publicate in foile periodice romane, catu si in brosiure ocasionale esite, d'entre care mai insemnatu este opulu, „biografiile celoru mai vestiti romani si romane 1858“*). Amórea s'a catra natiune a cuge-

*) Alu carei venitu curatu ilu destiná spre scopu nationalu, dupa cumu inca inaintea mortii se facú publicului prin Fóie cunoscutu. — Barbatulu acest'a si amiculu nostru, dupa cumu bine'lu cunoscuramu, a

tatu a si-o aretá mai alesu prin aceea, de cumva 'si va poté doná gimnasiulu de Bei-usiu tesaurulu celu mai scumpu alu seu, bibliotec'a, castigata cu pretiu mare, si prin substragere dela sine imultita pana acolo, incatu acuma numera 1344 volumini, si mai multe mape; carti insemnate mai alesu latinesci, germanesci si romanesce, aceste din urma suntu preste 260 volumini, inse se afla si unguresci, francesce, italienesce si pucine serbesci, ce repausatulu a si dechiaratu in mai multe locuri, precumu si aici in Bei-usiu inca cá profesoru; ma ce este mai multu a insemnatu si in diuariulu seu, care 'lu ducea cu tóta acuratatea, cumca bibliotec'a s'a o donédia gimnasiului, la care a sierbitu si elu canduva cu onóre; inse credu, spre cea mai mare neodichna a sufletului pentru nepotinti'a trupului nu sia potutu implini voi'a repetita, cá prin testamentu legalu se testédie bibliotec'a gimnasiului; si asia D. Iuliu Munteanu c. r. oficialu, fiulu repausatului deveni erede legiuítu alu proprietatei intregi remase de tatalu seu, si acumu aceea ce nu ia succesu parintelui, ei sierbesce spre onóre fiului, care imbeutu de spiritulu benefacerei, si incantatu de amórea nationala nu numai ca nu a desaprobatu intentiunea cea buna a parintelui seu, ci singuru cá se-i fi-a meritulu deplinu de bunavointi'a s'a, negogatu séu indemnatu de cineva, a donatu gimnasiului beiusianu bibliotec'a eredita. Literele cesionale suntu urmatórele:

Dechiaratiune. Intielegundu si convingundume cu

fostu o raritate in soliditatea si constanti'a s'a de a aperá interesele nationale romane cu ori ce pretiu, si d'in punctulu acestu de vedere merita a fi cautate scriptele lui si publicate, d. e. numai fatalitatile suferite de elu in an. 1848 — 9 potu reversá o lumina chiara asupr'a iubirei s'ale de uatiune. — R. —

dorerea cea mai aduncu intristátoria a animei unui fiu, ca parintele meu preaiubitu fostulu parochu romanu gr. c. in Sarcó órecandu Ioane Munteanu a adormitu in Domnulu in 25. a lunei lui Decemb. anului 1860 c. n. si anca impedeatu de morbulu respectivu, fora se si fia lasatu dechiaratiunea vointiei s'ale din urma in scrisu autenticu si legalu in privinti'a proprietatei s'ale; dreptuaceea eu cá fiiulu legiuitu alu aceluasi re-manendu cá erede la tóte in intielesulu legiloru vigo-róse in monarchia, dupa ce amu auditu si intielesu mai de multu repetite ori vointi'a si dorinti'a nestra-mutata si statornica a parintelui meu preaiubitu, cá aceea biblioteca neci de cumu nu vrea se ajunga alta sórte, decatu numai si senguru a fire proprietatea gimnasiului episcopalu gr. c. de Beiusiu dupa repausarea densului; eu conformu vointiei si dorintiei parintelui meu repausatu dechiarate si mie si al-tor'a mai de multe ori, cu aceasta dechiaratiune re-pasindu dela dreptulu meu cá erede universalu, tra-dau biblioteca numita pe partea gimnasiu-lui atinsu pentru totudeauna, asia: cá nimene neci candu se nu-si póta formá neci o pretensiune la bi-bliotec'a preatinsa; impl'nindu estu modu aceea, ce parintele meu vrendu si dorindu, dara ocupatu de morbu nu potú efeptui. Dechiaratiunea aceast'a cá proveninte din bonavointi'a mea, nesilitu de nimene, facuta, descrisa si subscrisa de mene, vréu cá se aiba tóta valórea receruta spre efeptuirea cuprin-sului aceleia.

Datu in Urbea mare la 10. Iannariu 1861.

Iuliu Munteanu m. p. c. r. adjunctu de directoru oficielorú ajutatóre la tribunalu din Aradu si erede legalu dupa tatalu meu repausatulu Ioane Munteanu (L. S.) Inaintea nóstra Augustinu Pelle m. p., adm-inistratoru in Nadariu, Vasiliu Iutiu m. p., notariu consistorialu. Basiliu Papp Szilagyi m. p., profesoriu.

Pentru sacrificiulu acest'a alu susu amentitului D. Iuliu Munteanu adusu pe altariulu natiunei, credu cá nu numai corpulu profesoralu si dieces'a gr. c. ora-dana, ce si natiunea intréga 'i este datória cu cea mai mare multiamita, care cu ocasiunea acést'a din partea corpului profesoralu i se da in publicu, dorindu din anima, cá dela D. Munteanu se invetie si altií asia a-si iubi natiunea s'a; éra pentru odichn'a su-fletului repausatului preotu I. Munteanu, care este caus'a fundamentala a binefacerei acestei nespuse pentru gimnasiului nostru, care pana acum'a ne erá rusine a ne aretá bibliotec'a cutarelui strainu, care voiá se-o cercetedie, corpulu profesoralu 'si va tiené

de datorintia a sierbi in totu anulu sant'a liturgia in 26. Decembre (fiinduca in 25. Decembre se tiene misa pentru nemuritorulu fundatoru alu gimnasiului S. Vulcanu) pastrandui cu tóta scumpatatea si portretulu lui in biblioteca deasupra cartiloru prin densulu pe partea gimnasiului devenite.

Directiunea gimnasiala.

Lugosiu 6. Martie 1861.

(Capetu din Nr. trecut).

Cá doririle si durerile nóstre, mai alesu acumu dupa ce in acestu comitatu amu intratu intre barie-riile constitutionale, inaintea natiunei, a caria fi a fi proni'a cerésca a dispusu, se fia cunoscute, se cu-vine a urmari si mai departe celea mai momentóse detiermuriri ale din nou infientiatului magistratu, s anume:

In diu'a de 1. Martie, dupa formul'a juramentu-lui compusa de D. advocatu Makay, care e asemenea celoru mai 'nainte de 1848 cu óre careva modificari intocmita, s'a juratu totu magistratulu.

Dupa aceast'a Rssm. canonicu Nagy in numele romanimei acestui comitatu, de catra D. supr. comite formulata fiinduca nu esprima de ajunsu egal'a indrep-tatire a ei cu cea magiara; care protestu éراسi s'a luatu la protocolu „ut valeat, quantum valere potest.“

In 2. Martie s'au autenticatu protocólele in am-bele limbi compuse; mai antaiu alu sedintiei prelimi-nare din 31. Ianuarie, carele pentru statulu cunos-cintiei se va pastrá in archiva. Dupa aceea, celu din 19. Februarie candu s'a denumitu comitetulu de 400 membri; si de odata, cu invoirea D. supr. comite, s'a detiermuriu, cá cuventarea tienuta cu aceea oca-siune se se tiparésca in ambe limbele in mai multe esemplare spre impartire.

Totu in aceea di s'au lesu literele convocátorie la diet'a in Buda pe 2. Aprilie si s'a dispusu comi-siunea centrala aprópe la 80 membrii constatátore, cari s'au juratu si altele. (Cum a esitu acésta?)

In 4. Martie s'a publicatu desipt'a plata a dere-gatoriloru si anume a supr. comite 3000 fl. cu cor-telu naturalu; a primului vice-comite 1600, aceluia-laltu 1400, a notariului si a pretoriloru 1000 fl., a ju-ratiloru 700 fl. s. c. l. Mai incolu.

S'au desfintiatu cumpenele de pe drumurile tie-rii dela 1. Aprilie incepundu, cu indatorire, cá comi-tatulu in poterea s'a se ingrigiésca despre sustinerea loru in stare buna si altele.

In 5. Martie in locul membrilor comitetului aplicati la deregatorii, cari sunt in sum'a 52, cá se fia iarasi numerulu completu de 400; seau denumitu alti noi, si anume 27 romani si 25 neromani, intocm'a — cu conscientiositate — in locul esitiloru din acela dupa nationalitati substituiti. — Mai incolo

S'au publicatu numele membriloru onorarii ai comitetului cu Nr. 13 inisi, intre cari pe lunga mai multi episcopi si alti demnitari mari, se numera si scumpulu si prea demnulu barbatu alu natiunii nóstre D. Georgie Baritiu.

Dupa acést'a s'a lesu protestulu de catra Illustritatea S'a D. episcopu gr. c. de aici substernutu, cá adeca: comisiunea euca in 2. Martie pentru primirea cladiriloru publice ale comitatului, cu tóte mobilile loru dispuse, se nu registrédie intre ale s'ale, séu se apropiédie siesi si curtea — asia numita — cea vechia a comitatului, pe care Maiestatee S'a Imperatulu, — amesurata legatiunei cu ocasiunea intemeierei acestui episcopatu pontificelui romanu facute si iu Bulla erectionala cu datu 6 cal. Dec. 1853 cuprinse in anulu 1859, 18. Noembre o a otaritu de resiedintia episcopésca, éra in un. 1860 1. Aprilie dupa ce se voru cladí din nou casele directiunei finantiale — carele acumu pe 1. Aprilie se voru si poté inlocui — in posesiunea episcopului a o si predá a demandatu, ci lucrulu pentru acést'a se se lase in statu quo, pana candu de catra Maiestate se voru despune celea debutóre.

Inse acestu protestu si respective cérere, — ori catu s'a motivatu de catra mai multi membrii ai comitetului — nu s'a bagatu in séma, ci D. supr. comite observandu, ca la audirea decretelor ministeriului de cultu, in numele maiestatii S'ale emise, s'a scandalisatu „meg botránkozot“ a enunziatu cumca: acelea sunt casele comitatului si Maiestatea S'a n'a avutu dreptu ale doná nimenui; prin urmare protestulu si respective cererea D. episcopu nu póte impedeá pe comitatu, a nu cuprinde acést'a curte in posesiunea s'a. —

Propusetiunea

pentru sustinerea limbei si a nationalitaii romane in comitatului Carasiu, facuta in sesiunea cea d'antaiia a comitetului si a magistratului in 27. Februar 1861 tienuta.

Dupa ce Maiestatea S'a c. r. apostl., augustulu nostru Monarchu, cá unu Domnitoriu si parinte adeveratu alu supusiloru sei, sub protectiunea si grati'a

atotu potentelui Ddieu — dupa cumu se esprimá in manifestulu catra popórale s'ale in 20. Octombre 1860 indreptatu si a implinitu datorintí'a si ingrigirea profunda, conscientiósa si seriósa catra tóte popórele monarchiei s'ale; candu pentru impacuierea suvenireloru si pretensiuniloru de drepturi ale tieriloru si popóreloru s'ale, s'a induratu prea gratiosu a emite diplom'a imperatésca din 20. Octombre 1860; intru carea, pe fundamentulu sanctiunei pragmatice, pentru prosperitatea singurateceloru regate si tieri, cá otrebuintia imperativa de statu a decretatu si asiguratulu pe viitoriu egal'a indreptatire a totororu supusiloru sei, in faci'a Iegii fora deosebire de nationalitate si confesiune religiósa; éra in scrisórea s'a de mana, cu datu 20. Octombre 1860 catra cancelariulu baron de Vay emisa — la formarea comitetului de comitatu a demandatu, se se respectédie conformu dreptaii, deosebitele staturi si elemente ale poporatiunei aceluia; éra in alta scrisóre de mana a s'a totu catra acelu cancelariu, din aceea di data, a ordinaru, cá fiacarui se'i fia liberu a se sierbi in adunantiele de comitatu cu limb'a s'a; care ordinatiune si in instructiunea din 30. Noembre 1860 supremiloru comiti comitatensi data, in punctulu alu 16-lea spre padire nestramutata o au cupriusu; — si mai departe, totu in aceea scrisóre de mana s'a dechiaratu, — ca e determinatu, unde se intempina interesele deosebitelor limbe si nationalitati, si e prea resolutu a pasi atatu in contr'a a ver' ce fortia, séu la ver' ce apasare; precumu si la or' ce provocare neautorizata, impintenarea si inveninarea contrastelor nationale, séu limbistice;

Si mai incolo, dupa ce Maiestatea S'a, pentru o patrundietóre esaminare si cumpanire a multu deosebitelor pareri ale Banatului Temesianu, cu datu 20. Octombre 1860, a tramisu in calitate de comisariu imperatescu pe contele Mensdorf Pouili, cá se asculte personalitati eminenti din tóte nationalitatile si confesiunile, si apoi, dupa proiectulu aceluia se intemeiedie o regulare multiamitóre in tóte partile si asia mai tardiu cu 70 dile dupa esirea diplomei preatinse din respecte mai inalte de statu, in contr'a dorintiei maioritaii banatiéne, prin gratiosulu seu rescriptu din 27. Decembre 1860 Banatulu Temesianu l'a anecsatu tieriei unguresci, inse cu aceea espressa conditiune, cumca in favórea nationalitaii si a limbei romane se va indatorá cancelariulu Ungariei, cá in locurile locuite de romani indesuiti se se aléga de o-

ficiali barbati destoinici din această nationalitate, pentru serviciul public. Éra cuvintele rescriptului sunt următoarele: Éra ce se atinge de ingrigirile populatiunii romane din Banatul Temesianu pentru sustinerea nationalitatii si a limbei aceia, a binevoitu prea inaltu aceeași (Maiestate) pe cancelariulu pentru Ungaria alu indatorá, cá in acelea parti ale Banatului Temesianu, unde se afla populatiunea romana desu indesuita, pentru serviciul public, numai barbati aptividin această nationalitate cá deregatori se se aplice.“ —

Intru care decretari prea gratióse, precumu cealalte popóre ale imperiului, asia si noi romanii vedem deplina garantia pentru pregatirile si intemeierea institutiunilor constitutionale pe viitoriu pentru noi; séu adeva; pentru sustinerea, (für die Aufrethaltung) limbei si a nationalitatii nóstre.

Si mai pe urma dupa ce Maiestatea S'a in rescriptulu seu din 16. Ianuarie a. c. catra tóte comitatele Ungariei indreptatu, a manifestatu din nou, cumca remane neschimbátu si nerevocabilu intru a s'a augusta si tare vointia, de a restaurá si asecurá starea ordinata constitutionala popóreloru s'ale apromisa si in punctulu alu 4-lea alu aceluiași a ordinatu cá din articuli de lége ai dietei din an. 1847/8 numai aceia pe carii Maiestatea S'a, in scrisórea s'a de mana cu datu din 20. Octombre 1860 baron. de Vay trimisa, iau recunoscutu si confirmatu, si anume articolulu 8, 9, 10 si 13 se aiba potere; éra pentru ceialalti toti articuli de lége au opritu ori ce incercari de a se esecutá in fapta, si a ordinatu infrenarea si oprirea loru cu celea mai stricte medilóce.“

Asia si eu, patrunsu de seriozitatea acestóru ordinatiuni c. r. si apostolicesci si de santieni'a causei nóstre nationale, inaintea Illnstritatei Vóstre din mandatulu Maiestatii S'ale, in inaltulu scaunu de supremu comite presiediatoriu si alu onoratului Magistratu si comitetu comitatense acumu mai antaiu eufericire constituitu, cu tóta increderea imi iéu indresnéla, in numele a 200600 locuitori romani din comitatulu acest'a Carasiu, de catra alesii din partea s'a membru ai comitetului acestuia imputeritu, pe fundamentulu egalitatii drepturiloru tuturoru natiuniloru imperiului austriacu in preatinsele inalte chartii imperatesci garantate a propune, cá Illnstritatea Vóstra se binevoiésca, mai inainte de tóte alte obiecte a luá la desbatere, cá:

Care se fia limb'a oficiósa in afacerile publice ale acestui comitatu.

Si cumca acést'a, mai 'naínte de tóte, in modulu celu mai imperativu este a se luá la desbatere. poftésce insusi scopulu constitutiunei acestui onoratu magistratu si comitetu, cá se aiba nisce statute anumite la manipulatiunea afaceriloru s'ale oficióse, pentru ocarmuirea comitatului, de carele — provisorie trebue se se tiena toti intre marginile acestui comitatu pana ce in diet'a tierii s'aru aduce légi statornice despre acést'a.

De aci, vine inainte cea dintai, cea mai momentósa intrebare cumca protocólele statuteloru acelor'a si de aci inainte protocólele afaceriloru oficióse publice in care limba se se pertraptédie ?

Noi scimu, catu de delicatu este respunsulu la acést'a intrebare, mai alesu la urechile acelor'a frati ai nostri, carii cá unu lucru nou, neobicinutu pana acumu, limb'a romana o considerédia; inse

Dupa ce noi cu solemnitate marturisimu inaintea totororu conflocitóreloru sorori natiuni, cumca noi le pretiuimu limb'a si nationalitatea loru, cá pe celu mai scumpu odoru alu sufletului seu, a esistintiei s'ale, cá corpu morale nationalu in lume;

Asia, cu tóta increderea, le spunemu acestóru stimate sorori natiuni, si adeverimu inaintea lumii, cumca din seculi, pana candu impregiarile fatale au luatu totu dela strabunii si parintii nostri si iau apasatu fara crutiare, iau adstrinsu de glie, totusi limb'a si nationalitatea nime nu li-o au potutu rapi, si pe acést'a ni-o au lasatu de mostenire, si noi findu in posesiunea ei, o scimu pretiui si respectá intocmá, precumu pretiuescu si respectédia sororile natiuni pe a s'a.

Deaci redimati pre gratiós'a patentu imperatescu din 20. Octombre 1860 care e bas'a viitoriului tariei imperatiei, si a indestularei si fericitarii popóreloru imperiului, dara mai cu séma pe gratiosulu rescriptu imperatescu din 27. Decembre 1860 precitatu, carele pentru noi dupa cumu unu intieptu barbatu a observatu, e bulla de auru a sustinerii limbei si a nationalitatii nóstre, mai cu deosebire, si in specie intru acestu comitatu, unde populatiunea romana e adeveratu desu indesuita si se afla in proportiune cu tóte cealalte sorori nationalitati cá 8 la 1, poftimu si pe dreptate pretindemu, cá limb'a oficiósa a afaceriloru din leintru intre terminii comitatului acestuia si in celea administrative si in celea iudiciale se fia numai cea romana.

Si candu poftimu acést'a avemu in considera-

tiune onorabila cu deosebire pe eroi că natiune magiara, „careă,” după cum se exprima marele ei barbatu contele Emil Desseffy! în cuventarea s'a ținută la conferinția în Strigonu în 18. Decembrie 1860 „silinduse a efeptul, — marea problema — întregitatea Ungariei, știe prea bine, cumcă acést'a nu se pôte mai multu midiloci numai pe chartia, ci se pôte deslegă numai déca: dréptele și naturalele pretensiuni ale deosebitelor nationalitati se voru implini și cu statornica simpathia și atarnare cu magiarii se voru incopcié.

Și cumcă acést'a poftire e cea mai drépta și mai naturala pretensiune, careă pôte se fia pentru fiacare natiune démna de stima pre pamentu, prin urmare și pentru natiunea noastră, sustienérea adeca a limbei și a nationalității, ne premérge cu esemplulu cu o rară în istori'a lumii consemnata resemnatiune de sene, însăși prea nobil'a natiune magiara, și așa ne încrédemu în umanulu acestei natiuni sentimentu de onóre și gloria, înaintea Europei — ba înaintea lumii — evinsu, cumcă ceace pentru sene elupta, nu va impedeacă nicidecatu pentru noi romanii, carii suntemu dela proni'a ceriului, — pe acést'a întindere de pamentu cu densii la olalta asiediati, că cu densii împreuna precumu parintii nostrii din seculi au facutu — după spiritulu tempului luminilor de acumu, prin estimatiunea imprumutata (reciproca) și egal'a îndreptatire a limbei și a nationalității noastre, — cu puteri unite se conclueramu la prosperarea binelui de comunu alu patriei și alu fiesce caria nationalitati în parte.

Totusi înse candu propunemu și poftimu că limb'a oficiosa a afaceriloru diși leintru între terminii comitatului acestuia, în célea administrative și în célea iudiciale se fia numai cea romana, primimu în consocire pre sor'a limba magiara, în urmatoriulu tipu :

Noi pe acéstea doué limbi le consideramu, că cumu sunte cele doué isvóre ale Somesiului și Crisiului în fapta dintrunu munte — patri'a comuna isbugnitóre, înse că acelea, unulu catra resaritu și altulu catra apusu în direptiuni diverse declinatóre; și a nume :

Deosebimu afacerile oficiose din centrulu comitatului cu deregatoriile mai înalte ale tierii, și cu alte comitate neromane și voimu că pentru acéstea se se duca protocótele în limb'a magiara, și se fia traduse și autenticate în alu doilea protocolu în limb'a romana.

Éra afacerile oficiose în centru și dela centru în josu, între tóte deregatoriile subalterne se fia cea romana și protocótele se fia traduse și autenticate în alu 2-lea protocolu în cea magiara.

Mai departe afacerile cetatiéne și comunale, precumu și compunerea ordinațiuniloru și mandatorulu de ori ce specie, carele se tramitu deadreptulu la comune, suntu asigurate de Maiestatea S'a în scrisórea de mana bar. de Vay în 20. 1860 tramisa, că adeca se se compuna în aceea limba, care e limb'a negociála a trebilor comunelor, la carele se tramitu.

Totu dara ce poftimu și pretindemu e numai întrebuintiarea limbei romane dela capulu comitatului începundu, între deregatoriile subalterne ocarmitóre care e rezultatulu egalei îndreptatiri. —

Deci dara, éta! pe terenulu patriei comune, între marginile acestui comitatu, doi frati buni, fi natiuniloru maréție și glorióse a romaniloru și a magiariloru se damu și se împreunamu derépt'a de fratiadeverata cordiala și sincera și se ne stímamu imprumutatu fiacare limb'a și nationalitatea, că așa déca acelu mare și santu apostolicescu rege a prevediutu, cumcă: regnum unius lingue est imbecile, „diverse nationalitati, cu puteri unite se facemu, că sub scutul gloriosulu schiptru alu casei domnitóre Habsburgice se fia cea mai scumpa și mai stralucita piétra din diadem'a imperiului — Ungaria tare și mare în eternu durátóre.

Унѣ къвънтѣ серіооѣ маі въртосѣ кътрѣ
новіліі романі.

Ut te ipsum serves non expergiseris?

Новілімеа романъ дн Австріа а апсѣ політическе!!! Попорѣдѣ романѣ къ тóте къ а фостѣ сиретректѣ де спѣлара торентелорѣ атѣторѣ попорѣ варваре, къ тóте къ фѣ апсѣатѣ ші сторѣ де недрептѣиле атѣторѣ веакрѣ, днкѣ маі сѣстѣ! Дарѣ елѣ, сѣстѣ, пентрѣ къ елѣ нѣ с'а вѣндѣтѣ пе сіне нічі дрептѣлѣ че і се къвеніа казвѣі попорѣ пѣтѣнтѣанѣ, къмѣ о фѣкѣрѣ знѣі дін ноі новіліі еі днاینте ші ла ан. 1848, аша е? —

Кѣндѣ днсѣ ші елѣ де вънтѣ воіе дін орѣіре, дншелѣчѣне, сѣѣ дін пенѣсаре с'арѣ лепѣда дн фавóреа стрѣнілорѣ де дрептѣлѣ політѣкѣ — къвенітѣ знѣі попорѣ неінівсѣ ші дн пѣтереа трактатѣлѣ діла Ешкѣлѣ координатѣ къ маіаріі, атѣнчі шіарѣ фі пердѣтѣ ші елѣ тóтѣ васа чеа моралѣ ші історѣкѣ а есістінгеі

саже ка национе, миарѣ фѣ пердѣтѣ виѣда с'а спѣритъ халъ шѣ кѣ еа миарѣ фѣ сѣпатѣ сѣнгѣрѣ мортънтъ халъ виѣдеѣ политѣче национале пентрѣ ѣтернитатѣ шѣ нациѣ романѣ дѣн дерѣле прет. корѣнеѣ Ѣгарѣеѣ ар дѣчене а пѣтрѣзи дѣн мортънтъ халъ апънерѣе ѣтерне!!! Рогѣвъ, фрацилорѣ повѣли! О маъъ де ѣменѣ не дѣпѣтъ акъмѣ — шѣ аѣ тѣтъ дрептатеа; — кѣ де че амѣ фостѣ поѣ атѣтъ де лашѣ дѣн вѣкѣрѣ, де нѣ неамѣ апѣратѣ шѣ пѣстратѣ дрептѣрѣле политѣче дѣн орѣ че виѣоре шѣ дѣн орѣ че фѣсе ѣсторѣче?! шѣ деакѣ нѣ ле амѣ апѣратѣ, де че зѣчетѣ акъмѣ, кѣ нѣ се кѣвинѣ?!! Се ле респѣндемѣ аѣѣ поѣ повѣли шѣ ренегациѣ, кѣ поѣ амѣ фостѣ дѣсп дрептѣрѣле аристократѣче де пѣлъ акъмѣ консерваторѣ шѣ фѣиѣ чеѣ дѣнтѣ пѣкѣвѣ аѣ нациѣнеѣ ромѣне. Нѣвъ не дѣкредѣндезѣ фатѣлъ шѣ касѣлъ апѣрѣреа дрептѣрѣлорѣ политѣче национале; стрѣвънѣиѣ поштрѣи аѣ шезѣтъ ла ма са чеа verde, вѣде се апѣра дрептѣрѣле; ревиндекареа кѣлкѣреѣ трактатѣ халъ дела Ескѣлеѣ шѣ деслѣчѣреа галимѣгѣасѣмѣ кѣ претенсѣиѣнеѣ леѣеѣ дѣн 1848 закѣ, оф! еле закѣ маѣ мѣлѣ не сѣфлетѣ халъ пострѣ!! Аша! апоѣ ренегациѣ дѣн поѣ? оф! еѣ фѣрѣ шѣ маѣ сѣптѣ дѣнкѣ шѣ азѣ неатра скѣндалеѣ шѣ ѣсворѣлъ лашѣтѣвѣиѣ шѣ аѣ сервѣиѣстѣмѣ, сѣрѣ попорѣлъ романѣ, ескѣзатѣ кѣ домпѣреа пострѣ а фостѣеѣ аристокрациѣ челеѣ деспотѣче, че сѣптѣ скѣтѣ халъ вѣнеѣ констѣтѣвѣиѣиѣ татарѣче дѣспонеа прѣсте тѣте афѣчерѣле дѣрѣеѣ лѣатѣ де маъъ кѣ гѣвернеѣле, дѣн маъа кѣрѣра аменѣнда арматѣле кѣ пѣдѣшѣреа сѣстематѣкѣ а спѣритѣлорѣ дѣн попорѣ, еѣ халъ попорѣлъ романѣ не кеатѣ акъмѣ ла сѣне шѣ не рѣшѣнезѣ.!

Сѣ не дѣпревѣмѣ поѣ фостѣиѣ повѣли че амѣ пѣкѣтѣитѣ?! ѣре дѣн старѣа предѣмпѣреѣ шѣ дѣдрептѣрѣеѣ пострѣ неамѣ дѣмпѣиѣтѣ поѣ сѣнта дѣторѣндеѣ фѣдѣ кѣ консервѣреа одѣрѣлорѣ нациѣналѣтѣвѣиѣ ромѣне, челеѣ пѣдѣиѣ дѣвѣ кѣмѣ о дѣмпѣиѣиѣ попорѣлъ, карѣ дѣн сѣртеа са де елотѣ неа консервѣтѣ пѣлъ астѣзѣ тѣте одѣрѣле глѣриѣсеѣ расѣ ромѣне?! Амѣ апѣратѣ поѣ виѣеѣа пострѣ нациѣналѣ? шѣ де атѣнѣ — кѣндѣ аристокрациѣ маѣгарѣ форѣдѣ леѣеѣ, ка сѣптѣ нѣме де „nobilis noster olachus“ се нѣ се маѣ емѣтѣ дѣпѣлѣме — че памѣ амѣ фѣкѣтѣ поѣ сѣ халъ пѣнтѣамѣиѣиѣиѣ поштрѣи спре редѣвѣндѣреа стѣмеѣ шѣ а валѣреѣ пострѣ политѣче ка романѣ, сѣрѣ нѣ ка лѣпѣтѣрѣ?!! ѣре сѣ нѣ не тѣртѣрѣсѣмѣ дѣнкѣ пѣкатѣ халъ: „оф! кѣмѣ амѣ фостѣ де лашѣ, де неамѣ вѣндѣтѣ дрептѣ халъ нациѣналѣ пентрѣ халъ осѣ де росѣ сѣ халъ дѣн лѣсѣтѣте, дѣнкѣ халъ маѣгарѣиѣ сѣ не дѣнеѣе азѣ кѣрѣ шѣ ексѣстѣнда пострѣ ка повѣли романѣ, зѣкѣндѣ, кѣ нѣ маѣ ексѣста аѣѣ декѣтѣ нѣмаѣ аристокрациѣ маѣгарѣ, плѣсѣндѣ се кѣрѣ шѣ пре сѣне дѣн фѣдѣ, кѣндѣ сѣнгѣрѣиѣ мѣртѣрѣсѣекѣ де алѣ парти, кѣ неметѣнеа романѣ са

дѣнвоѣтѣ дѣн 1848 ла зѣиѣне шѣ ла леѣеа чеа деспаѣиѣо-наѣиѣстѣтѣре, шѣ кѣ еа дѣспѣ нѣтерѣ е маѣ mare декѣтѣ чеа маѣгарѣ дѣн Ардеалѣ*). Че амѣ грѣшѣтѣ поѣ, ка сѣ не кѣимѣ шѣ сѣ не вѣгемѣ пѣентѣ халъ дѣнаѣтеа лѣмеѣ шѣ а нациѣнеѣ шѣ сѣ не спѣлѣмѣ грѣшалѣе кѣ покѣндеѣ пентрѣ виѣторѣиѣ халъ стрѣнепоѣдѣлорѣ?! Еатѣ фрацилорѣ кѣ аристокрациѣ маѣгарѣ не вѣндѣ шѣ не трактѣ маѣ рѣ халъ, декѣтѣ не халъ кѣрѣерѣ д'алѣ лорѣ, кѣѣ еѣ дѣшѣ фѣкѣрѣ дѣн 1848 не тѣтъ нациѣнеа са аристократѣ кѣ лѣмѣа шѣ ескѣсѣва виѣеѣ политѣкѣ нациѣналѣ, шѣ поѣ карѣиѣ амѣ фостѣ де о пѣнѣзѣ шѣ де халъ дрептѣ кѣ еѣ, поѣ повѣлиѣ романѣ неамѣ дѣтѣ легаѣиѣ де склѣвиѣ политѣчи! де амѣ рѣмасѣ акъмѣ шѣ поѣ кѣрѣ шѣ дѣн дѣдрептѣ халъ челеѣ маѣ дѣн зрѣмѣ фостѣ ѣоваѣиѣ сѣ халъ кѣчѣшѣ маѣгарѣ, карѣ дѣн на шѣтере е привѣлеѣиѣатѣ, е менѣтѣ а фѣ дѣн капѣ халъ пострѣ а фѣ сѣспремѣатѣсѣтѣорѣиѣ кѣ лѣмѣа шѣ виѣеѣа са политѣкѣ шѣ нациѣналѣ?!! Хѣ хѣ! хѣ хѣ! шѣ дефѣимѣ стѣрѣ не нѣметѣле вѣерѣмеѣе рѣмѣне, дѣкѣ еа нѣ ва аѣеа акъмѣ тѣрѣа де сѣфлетѣ а се пѣне тѣтъ дѣн фрѣнте шѣ спѣте ла спѣте кѣ попорѣ халъ романѣ спре а шѣ ревиндека не кѣле легѣ халъ констѣтѣвѣиѣо-наѣиѣ шѣ еа акъмѣ чеа че а пердѣтѣ принѣ дѣшѣелѣчѣне маѣ ерѣ, адекѣ сѣкѣмпѣиѣ халъ дрептѣ халъ лѣмѣеѣ шѣ нациѣналѣтѣвѣиѣ, апѣрѣндѣшѣиѣ дрептѣ халъ политѣкѣ ка нациѣне кѣ тѣтъ тѣрѣа лѣбертѣвѣиѣ де ворѣре дѣн адѣшѣрѣиѣ шѣ ла вѣотѣсѣрѣле комѣтѣтелорѣ. Шѣ кѣ а чѣста сѣкѣпѣндѣшѣиѣиѣ демпѣитѣеа са шѣ а сѣпѣелѣиѣ сѣ халъ, карѣ дѣ е крѣдѣнѣосѣ ла тѣтѣ пасѣ халъ пѣсѣ спре амѣ салѣа дѣн гѣра халъ лорѣ челеѣ пѣвѣиѣ о егалѣтѣе перфѣктѣ политѣкѣ нациѣналѣ кѣ фостѣ халъ ѣоваѣиѣ маѣгарѣ шѣ сѣкѣиѣ шѣ кѣ кѣчѣерѣиѣ маѣгарѣлорѣ?! — Аристокрациѣ маѣгарѣ, фрацилорѣ, са пѣсѣ дѣн фрѣнтеа кѣсѣеѣ маѣгарѣ нациѣналѣ; поѣ се рѣмѣнѣмѣ де рѣсѣ халъ лѣмѣиѣ дѣн-тре сѣазне? шѣ дѣн солѣдѣмѣ нѣѣ де гварѣиѣ ариѣрѣе не сѣрвѣмѣ нациѣнеѣ дѣн лѣпта дрептѣрѣлорѣ еѣ констѣтѣвѣиѣо-наѣиѣ? Поѣ се кокѣтѣмѣ кѣ кѣпкерѣнѣиѣиѣ пострѣи? —

Неметѣиѣ маѣгарѣ аѣ лѣатѣ кондеѣиѣ халъ лѣптеѣ шѣ аѣ халъ виѣеѣеѣ; ведеѣиѣ кѣ еѣ с'а халъ пѣсѣ дѣн фрѣнтѣрѣиѣ халъ пѣвѣлѣиѣ-тѣчеѣ, шѣ аѣѣиѣ шѣ дѣн Ѣгарѣа; ведеѣиѣ не Кѣменѣшѣтѣиѣ, Бѣтленѣшѣтѣиѣ, де шѣ десчѣнденѣиѣ дѣн сѣпѣе вѣре романѣ акъмѣ ка спѣлѣтѣчѣиѣиѣ маѣгарѣ аѣ нѣ портѣ еѣ лѣпта дѣн аптепостѣрѣле маѣгарѣ кѣ жѣрналѣстѣка? кѣ депѣтаѣиѣ-нѣе ла прагѣ халъ трѣпѣ халъ не пѣнга са, кѣ кончѣртѣ халъ де а доведѣиѣ лѣмеѣ шѣ стрѣпѣтѣтеѣ, кѣ еѣ сѣнтѣ сѣнгѣрѣиѣ ре-прѣсѣжѣнтѣнѣиѣиѣ корѣнеѣ халъ грѣшѣтѣ, кѣ алѣргѣреа не ла тѣте рѣстѣаврѣчѣнѣе де комѣтѣте дѣн челе маѣ маѣрѣ

*) Безѣиѣ шѣ кѣвѣнтѣреа халъ Галѣ шѣ Хѣрватѣ дѣн кон-фѣрѣнѣеѣе дѣн Алѣа-Ѣзѣа.

депъртърї, ка кз фїица лорѣ де фацѣ се кшїтїе рес-
таврѣчїїле пшмаї дп фавѣреа лорѣ, кз пекърматак-
целелере, ка тѣтз пемешїмеа лорѣ се стее пемїшкatz
не тержмїлї лецеї дїп 1848, каре ле е дїплома сзпре-
маціей престе челелалге попорѣ, кз атрацереа репета-
цїлорѣ спре аї ажзта дп опїнтіїїле лорѣ ш. а. пшлте
дпкордѣрї!!!

Апої „Каряк“ жърналзлї дїп Клзжѣ, шї алте пшл-
те жърнале, дѣрѣ есѣ елѣ пшмаї не пзтереа челорѣ
песте зпа мїе препзмеранцї?! Аѣ пз пшлї престе 2000
фр. дїп пшга пемешескѣ спре а лшзрї опїнїзїнеа по-
порзлї лорѣ? Аѣ пз с'аѣ лшпатѣ шї се лшптѣ дп не-
їнтрершптѣ копелелере сѣсѣ шї жосѣ тѣте пенеле шї
пшїїле магнацїлорѣ лорѣ, спре а'шї рекшїтїга тотѣ
кзтѣ дшзвксерѣ шї ла 1848, прїп зрїаре шї чеа че
тревзе сѣ дшпѣрѣцескѣ кз пої асеменеа пшкзцїї кз
дшлшї?! лїмва! лїмва! кз фѣрѣ де аста ретѣнемѣ
еаршї шї ка повїлї тотѣ пшмаї парїа шї чершїторїї
копстїтзцїоналїзмзлї маїарѣ, сервїї чеї дпкатенадї кз
лївертатеа лацзлї лїмвей лорѣ. Дар' пої? кшлї не
вомѣ салва поїопѣреа пѣстрѣ?! Ної карїї дптре 16,082
де пемешї аї Ардеалзлїї, дшпѣ конскрїпцїїнеа ла ип-
сзренцїїнеа дїп 1809, амѣ прекзшпшїтѣ кз пштрзлї
ла сервїїзлїї пентрѣ патрїї? Ної, карїї дп Солнокзлїї
де мїжлокѣ амѣ пшсѣ зплї пшмерѣ де 2001. Дп солно-
кзлїї інтерїорѣ маї 2216, дп Кїоар 1785, дп К.-Хшнї-
дѣрей 1224. ад. пшмаї дїп ачестеа 4 кмїтате маї не
жшзтате атѣтеа вrade не кзте пшсерѣ повїлїї маїарїї
спре апзрареа патрїей? Ѣнде сшптѣ апої повїлїї романїї
дїп Фьлграшѣ, шї алте копїтате, Зарапдѣ, Ѣнгарїа шї
Бшпатѣ?! Ласѣ кз повїлїмеа пѣстрѣ е маї сзрѣкзцѣ
дп авере пентрѣкѣ не чеа авзтѣ пї-о аѣ авсорвїтѣ рѣ-
дїреа кз зпгшрїї, дарѣ чеа маї таре авере, вїеца, пз е
егалѣ дп прецѣ ла тоцї?! Дѣкѣ дарѣ амѣ пзргатѣ сар-
чїнї егалї ка пемешї, аѣ пз пїсе кзвїне акшлї шї пѣзѣ
дїп ачеа вккѣтѣрѣ полїтїкѣ нацїоналѣ, ка сѣ пї се рес-
пектезе шї пѣсе егалїтатеа лїмвїї перфектѣ, дѣкѣ а-
кшлї амѣ дшпѣрїдїтѣ перевокавїлї дрептѣрїїле полїтїче
кз тотѣ попорзлї? Ор' дѣрѣ фрацїї маїарїї сокотескѣ
ка акшлї сѣ не факѣ шї не пої, не повїлїмеа ротѣлѣ
кз попорѣ кз тотѣ Хамалї лїмвей маїаре?! Пентрѣче
се фїлї пої акшлї кондемнацїї ла сзпремацїї лїмвїс-
тїкѣ, кшндѣ ка арїстокрацїї амѣ фостѣ, еї о зїкѣ ачестеа,
кз дрептѣ егалї, пшлї кшндѣ ерамѣ тоцї кз о лїмвѣ,
кз ч а латїнѣ офїцїалѣ? Кшндѣ ле амѣ датѣ пої дшво-
їреа ла пздшїреа ачестеа? Дп 1848? Нз, пїчї де кзтѣ
пз, кшчї атшпчїї репресалтанцїїї пострїї дп діетѣ аѣ фостѣ
ка корвїї шї шѣречїї чеї алїї де парїї, шї апої дп 1848 ла

депзтацїїзїнеа сїсрематїкѣ знде претїнсерѣтлї егала рес-
пектаре а лїмвей пз пї се влггарѣ дп сѣмѣ претїнсіс-
пїле, де че пз?! Слзпедїне D-вѣстрѣ чеї че адї фостѣ
де фацѣ аколо: каре а фостѣ респзпсзлїї маїарїлорѣ ла
черереа дшдрептѣрїей егале де лїмвѣ, че о аштерпѣ-
рѣтлї дшпштерїцїї де інтрѣга нацїїне?!

Новїлїмеа маїарѣ пѣте ешї кз фацѣ кзратѣ шї
дпашїтеа попорзлїї нацїїней сале, кшчї еа рзшїгшндѣ
дпкзтѣва варїера дптре арїстокрацїїе шї попорѣ, са дп-
кордатѣ пшлї шї кз сїлѣ вїолентѣ де а фѣкзтѣ не тотѣ
попорзлїї маїарѣ сзпремацїкѣ кз лїмва. Ної че амѣ а-
дсѣ дїп прерогатївеле авзте ка арїстокрацїї, ка сѣ ле
дшпшрїїмѣ кз попорзлїї?! Склїзїеа, ад. сзпремацїїа
лїмвей?!!

Астфелїлї де консерваторїї амѣ фостѣ сѣвенїрелорѣ
нацїонале?! Ла дшпшрїдїлї астфелїлї де парте дпгїнсѣ
дп негрѣла ватжокѣрей амѣ ресерватѣ нацїїней?!!

Ѣнде сшптѣ арїкзлїї діеталїї, карїї не аѣ деспо-
етѣ де лїмвѣ шї нацїоналїтате? Дїпломеле стрѣзпїлорѣ
пѣстрїї пз пї саѣ датѣ кз кондїцїїне, ка сѣ'шї ланеде
лїмва шї нацїїнеа, чї еле с'аѣ датѣ не ремеїзлї мери-
телорѣ; ншмїтзнеамѣ шї експресѣ кз ншмїреа де „nobilis
noster olachus.“

Chiaru si compilatele ne numira „nobili frati“
(vedi tit. I. art. 9.), era nu nobili magiari; pe tim-
pulu regelui Matia Corvinulu eramu: „nobilis vala-
chus“ si nu dupa spresiunea familiei C. Cillii, care
numia pe huniadesci din pesmuire „familia de cani“
pentruca era romani (vedi Fessler si Gebhardi); Fe-
jér Vol. II. 719 aduce unu documentu, ca romanii se
numia nobili romani, „nobiles tam hungari quam Va-
lachi in Hunyad constituti;“ in diet'a dela Turda 1540
art. 7. unde se scrie: — Et hoc idem etiam de Va-
lachis nobilibus est intelligendum atque tenendum, ita
tamen, ut Valachus ipse nobilis cum hungaris nobili-
bus et verificationem et juramenti depositionem pro-
missam facere peragereque teneatur,“ eramu inca no-
bili romani cu limb'a strabuniloru nostrii in cele ofi-
ciöse, cá si in an. 1290 la adunarea din Beligradu.
unde noi cá nobili si natiunea nóstra cá romani stamu
la mas'a verde. Cá romani ne amu atesu vaivod'a
nostru dimpreuna cu secuui si teutonii, dupa cumu ne
dovedesce istoria (magiarii n'au propriu in limb'a loru
cuvent. voivoda, si numirea acésta e documendu de
unu dreptu istoricu alu romanului); ba amu procesu
cu M. Silágyi vr'o 20 mii si maї bine in campulu
Racosiu, si amu estorsu corón'a Ungariei pentru rege-
le Matia Corvinulu, romanulu, care era detienutu la

Podiebradu, care apoi cá rege Ungariei remase in paginile istorice pana astadi de simbolu de dreptate; „a muritu Matia, e pace de tóta dreptatea“ si in adeveru, ca nu o mai veduramu pana astadi dela magiari, decatu totu numai strambatati. Éta ca corón'a S. Stefanu siediú bine si pe capu romanu, dovada, ca ea a fostu si e unu dreptu comunu si alu nostru éra nu eschisivu alu limbei magiare. — Imi aducu aminte de cuvintele soliloru imperatului Fridericu austriaculu indreptate catra Matia la Cornuburgu, candu cuprinsese Viena, care le pasterédia Bonfiniu Dec. IV. Libr. V. si suna: „Romani, Corvine, e quorum gente te oriundum omnes uno ore fatemur, magis hac arte (i. e. probitate et pietate) quam armis imperium propagarunt, quia potius, quid deceret, quam quid externorum injuriae mererentur, animum advertabant,“ ad. Corvine, romanii din a caroru ginte, marturisimu toti cu o gura, ca te tragi, au delatitu imperiulu mai multu cu probitatea si pietatea, decatu cu arma scl. si cauta se numescu fabula ficta cele ce le sucira istoricii magiari despre originea Corvinesiloru pentru cá se ne jefuiesca si de proprietatea virtutiloru acestui rege romanu pentru timpuri, cumu suntu si estea de astadi.

Astfelu pe'ncetulu ne totu mai umili fratietatea magiara, pana candu cu legea din 1848 ne facú si sclavi chiaru si la celu din urma Cicosiu séu Cucieru magiaru, care din nascere e ciocanu in capulu romanului si nobilu si nenobilu cu supremati'a limbei magiare. — In urma se ne intrebamu: Noi vitia de diei, semintia a popóreloru romanice celoru mai culte in Europa cá la 89 milióne la numeru, ne vomu lasá noi batjocuriti intro mesura atatu de defaimatóre? — Ba nu! Regii nostrii totudeauna au gratificatu pe cei credintiosi corónei, si au pedepsitu pe revoltantii: se pretindemu acumu si noi pentru credinti'a dovedita dela imperatulu si regele, cá de dreptulu istoricu celu aveá regii se nu-si uite façia cu natiunea romana, si se ne faca celu puçinu dreptate, déca nu i ceremu se ne donationédie cu favori. Cá „nobiles regni“ amu fostu una cu magiarii; acumu candu in Ardealu nobilimea nu mai póte face o natiune de sene, tocma dupa cumu noi ne privimu cu poporul romanu de o singura natiune, asia si nobilimea magiara se faca cu poporul magiaru - secuiu numai o singura natiune caci de ecsistinti'a unei natiuni magiare politice in Ardealu n'avemu legi nici drepturi istorice; ea n'a existatu nici odata; si cu ce dreptu vreau acumu a

ne mai insiela facundu d'intrunu singuru poporu de o limba douenatiuni? nu cumva cu planu, cá se traga la sene drepturi si beneficie de doue ori pe atatea pe catu se dáu la alta natiune? Aici e centrulu lupteinóstre, si cá egalitatea politica nationala cu limba coindreptatita pana la curte se ni se ascedie in diploma speciala. Deci o representatiune din partea intregei nobilimi romane la regele si principele in sensulu acest'a si pentru unu altu congresu n. generalu din Austria se ne fia incordarea de mana cu totu poporul; noi damu totu dreptulu personalu la poporul nostru, care ni se cuvini nóue, si redicamu tóta bariera, care magiarii o mai lasara si in legea din 1848 cá o rugina castica pe egalitatea civilisatiunei moderne, si in dieta? acést'a se ne fia prim'a misiune, caci altufeliu nu potemu scapá de supremati'a magiarisatóre care e ajutata de dreptulu personalu la adunarile comitateloru, incatu ei esu totu in majoritate si noi cu poporul stracuratu prin ciurulu legii din 1848 amu remasu pe josu si unde nu ne pretemeamu. Se mái falescu magiarii cu marimitatea legiloru din 1848, si ea e atatu de mica la anima si angusta la favóre, pe catu e de angustu dreptulu alegerei concesu poporului in asemanare cu celu personalu rezervatu pentru fostii nemesi. Noi se se dovedimu marimitatea cea romana, care nu e cá cea magiara, ce dede poporului nostru ceva, cá apoi se'i iée totu inca si viéti'a nationala, pe cumu vedemu adi, ca acésta e fapta cu ochi, cu sprencene. Pana atunei se ne conducemu poporul la alegerei, se alergamu la tóte restauratiunile, cumu facu magiarii, si cu védi'a cea morala se reusimu in dreptulu representatiunei necedundu efronterismului nedumeritu; apoi tóte comitatele se'si iée de santa datoria a lua in congregatiunile generali de problema principala apararea causei nationale inceptute si a barbatiloru amenintiati cum e a renumitului D. Andreiu Mocioni de Foen s. a. carii se lupta pe lege pentru dreptu egal, provocandu pe comitatele magiare la calea cea drépta de infratire adeverata, si pretindiendu in diet'a viitória vindecarea abuseroru ce ne easiuna neincrederea unora catra altii, si facundue mai 'nainte drepti unii catra altii se ne imbragiosiamu plangundu retacirile si nedreptatile trecutulu cu lacrimi de bucurie. DD. Episcopi nu voru dá uitarei reusirea cea eclatanta a prelatului Strosmaier or' unde alergá la restauratiuni; si voru premerge cu esemplulu, facundu si visitatiuni c.; altufeliu remanemu datatori de sama inaintea posteritateri mai antaiu toti cei mai puternici si tóta nobilimea cu intielegintia. Viderint ergo.

Marte septmana 2. in Paresimi 1861.

Iacobu M. de Valea. (din Iood in Marmorosiu).

Redactoru respundietoru
Iacobu Muresianu.

Editiunea: in tipografi'a lui
Ioanne Gött.